

УДК 001.895:330.5](043.3)

Дука А.П.

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління
та менеджменту організацій**Чернігівського національного технологічного університету*

Duka Anastasiia

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of Department of Public Administration
and Organizations' Management,
Chernihiv National University of Technology*

ФІНАНСОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНДУСТРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

FINANCIAL POSSIBILITIES FOR PROVIDING INNOVATIVE INDUSTRIAL DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується проблема виявлення фінансових резервів забезпечення відновлення економіки України на інноваційних засадах. Агреговано обсяги виділених ресурсів для інвестиційних, інноваційних на науково-технічних цілей розвитку за джерелами. Виявлено співвимірність загального обсягу використаних у національній економіці коштів для активізації інноваційно-інвестиційних процесів із бюджетами інноваційно-індустріальних процесів: перехід від ситуативного розподілу фінансових ресурсів до їх концентрації на конкретних напрямках інноваційно-індустріального розвитку національної економіки.

Ключові слова: інноваційно-індустріальні процеси, інноваційні зрушення, інноваційно-індустріальний розвиток, фінансові можливості, забезпечення інноваційно-індустріального розвитку.

АННОТАЦИЯ

В статье исследуется проблема выявления резервов финансового обеспечения восстановления экономики Украины на инновационных принципах. Проведено агрегирование объемов ресурсов по источникам, выделенным для инвестиционных, инновационных и научно-технических целей развития. Выявлена соразмерность общего объема средств для активизации инновационно-инвестиционных процессов, использованных в национальной экономике, с бюджетами программ, ориентированных на инновационно-индустриальные сдвиги в США, ЕС. Указано на необходимость и важность изменения вектора дальнейшего развития национальной экономики путем избежания замещения развития промышленности стремительным развитием сельского хозяйства. Обоснована необходимость изменения подходов к финансовому обеспечению инновационно-индустриальных процессов: переход от ситуативного распределения финансовых ресурсов к их концентрации на конкретных направлениях инновационно-индустриального развития национальной экономики.

Ключевые слова: инновационно-индустриальные процессы, инновационные сдвиги, инновационно-индустриальное развитие, финансовые возможности, обеспечения инновационно-индустриального развития.

ANNOTATION

Innovations are a primary factor for the development of a national economy. As the innovation performance in Ukraine remains to be low, system studies focused on identifying its reasons and finding the ways for the activation innovative industrial processes are of great practical importance. The most of the problems

in innovation are associated with a lack of financial resources. The article deals with the problem of identifying financial possibilities of providing innovative industrial development of Ukraine's economy. The article substantiates the need to change the path of development of the Ukrainian economy due to the strengthening role of industrial processes in the world. The aim is to identify the reserves of financing innovative and industrial processes in the Ukrainian economy, given the importance, in the shortest possible time, of ensuring concentration of resources in economically viable directions for the innovative revival of the Ukrainian economy. The economic background for innovation and industrial shifts can be improved by setting priorities for innovation development, taking into account financial and time constraints, and expanded incentives for enterprises to concentrate resources on producing high-value-added products. The measures of state support of innovative-industrial development are discussed. The amount of resources allocated to investment, innovative, scientific and technological purposes of development are aggregated by sources. It is revealed that the average annual expenditures for innovative purposes in Ukraine are about 10 billion dollars. Analyzed the main programs and budgets to ensure industrial development in the United States, the EU and Kazakhstan. The co-dimensionality of the total amount of funds used in the national economy to activate innovative investment processes with budgets of innovative industrial shifts in the USA, the EU is revealed. The importance of changing the vector of financing innovative processes in Ukraine with increasing financial resources in the direction of their concentration on purposes of innovative industrial development of the national economy is substantiated.

Key words: innovative industrial processes, innovation shifts, innovative industrial development, financial possibilities, providing of innovative industrial development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Макроекономічна нестабільність, зруйнована економіка і промисловість, глибоке падіння виробництва внаслідок безвідповідальної економічної політики в державі впродовж тривалого періоду та військових дій на сході країни, відсутність у країні фінансового ресурсу для інвестицій, зростання боргового навантаження висвітлюють ті структурні компоненти економічної системи, які необхідно змінювати в першу чергу, модифікувати та вдосконалювати для подальшого економічного розвитку країни.

За останні десятиліття суттєво змінилося структурування економіки в глобальному економічному просторі. Так, за даними Світового банку, у країнах із високим рівнем доходів (High income) формування ВВП на 70% забезпечується за рахунок надання послуг (Services), на промисловість (Industry) припадає 23% ВВП, у тому числі безпосередньо виробництво (Manufacturing) формує 14% ВВП, а сільське господарство (Agriculture) забезпечує в середньому 1% ВВП. Діаметрально протилежна ситуація складається у країнах із низьким рівнем доходів: сільське господарство (Agriculture) забезпечує в середньому 26% ВВП, промисловість (Industry) – 30%, у тому числі переробна промисловість (Manufacturing) – 9%, а на послуги (Services) припадає 39% [1]. Тому стратегічний напрям майбутнього, який пропонується для України – «аграрна супердержава» шляхом нарощення сільського господарства за рахунок згортання промисловості – вбачається руйнівним вектором для подальшого розвитку країни у зв'язку з консервуванням у такий спосіб економічної стагнації, прискорення міграції висококваліфікованої робочої сили та подальшого зубожіння населення.

Ситуацію загострює й той факт, що сьогодні Україна стикається з новими проблемами, які не можуть бути вирішені стандартними підходами. Внаслідок загальної дестабілізації економіки та бойових дій на сході країни посилюється імпортозалежність, а показники розвитку переробної промисловості в економіці ще більше погіршуються. Завдання для України у цьому контексті полягає у тому, щоб запропонувати такі напрями та заходи державної політики, які дадуть змогу швидко і на зовсім іншому технологічному рівні відродити вітчизняне виробництво, модернізувати реальний сектор як основу економіки, спрямувати кошти міжнародної фінансової допомоги на відродження промислового виробництва, переробку сільськогосподарської продукції, розвиток транспортної інфраструктури – тих видів економічної діяльності, що забезпечують основу виробництва товарів для внутрішнього споживання та зовнішньої торгівлі України, створення високотехнологічного виробництва, що забезпечать нівелювання технологічного розриву рівнів розвитку країни та світових лідерів науково-технічного прогресу.

Водночас ієрархічна система світогосподарської взаємодії, яка відтворюється на мегарівні в рамках центропериферійної моделі, формує змістовні розбіжності нової парадигми розвитку для розвинених країн та країн, які перебувають на етапі трансформаційних перетворень. Тому від України визначально залежить, як запровадити в короткі терміни нові технології, сучасні технічні рішення, які дадуть змогу забезпечити темпи економічного розвитку, необхідні для приєднання до ЄС як рівноправного економічного партнера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Проблеми інноваційного розвитку України, формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення розвитку промисловості на інноваційних засадах, реалізації інноваційної моделі розвитку національної економіки, пошуку резервів для активізації індустріальних процесів, знаходяться у полі зору дослідників упродовж усього періоду незалежності країни, а протягом останніх 10 років ця дискусія лише активізувалася. Цим напрямам наукових досліджень присвячено низку робіт відомих науковців, зокрема О.С. Бляхмана [2], П.С. Єщенка [3], Т.Г. Затонацької [4], С.В. Захаріна [5] та ін. На терені наукових результатів цих та багатьох інших авторів сформовано наукове підґрунтя для розроблення фінансових засад інноваційного розвитку України, на основі вивчення й систематизації зарубіжного досвіду стимулювання інноваційних процесів визначено основні напрями його імплементації та пріоритети для розвитку економіки, окреслено напрями фінансового забезпечення нарощення та зміцнення науково-технічного та інноваційного потенціалів, а також обґрунтовано важливість фінансових ресурсів для розвитку промисловості й відродження промислового виробництва. Разом із тим проблема концентрації та використання обмежених ресурсів на конкретних інноваційних напрямах не втрачає своєї актуальності, а лише актуалізується в умовах необхідності подолання суттєвого відставання розвитку України від більшості країн ЄС.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Значення фінансових ресурсів для розвитку інноваційно-індустріальних процесів характеризує складність їх залучення і залежність від багатьох чинників, які достатньо важко піддаються прогнозуванню. Своєчасне і повне забезпечення інноваційних процесів фінансовими ресурсами сьогодні особливо важливе. На думку більшості науковців, як зазначають дослідники промислового потенціалу [6, с. 49], саме недостатність обсягів фінансування та обмеженість основних фінансових джерел створює додаткові труднощі для результативного функціонування промисловості, оскільки відродження економіки на нових інноваційних засадах передбачає складніші науково-технічні розробки, вимогливіші запити споживачів і, відповідно, дорожче стає їх виконання. Проте, як свідчить світовий досвід, не стільки значні обсяги фінансових ресурсів, а саме їх концентрацією на створенні високотехнологічних виробництв та промислового освоєння результатів ДіР, може бути досягнуто кумулятивний ефект від науково-технічної та інноваційної діяльності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ураховуючи обмеженість обсягів та кількості джерел фінансування (власні кошти, дер-

жавний бюджет та кошти замовників), брак належних обсягів власних інвестиційних ресурсів для реалізації великомасштабних проектів створення принципово нових виробничих потужностей і модернізації існуючих, в яких хоча б частково вдалося зберегти науково-технологічний потенціал, метою даної статті є виявлення резервів фінансування інноваційно-індустріальних процесів в економіці України з огляду на важливість у найкоротші терміни забезпечити концентрацію ресурсів на економічно доцільних напрямках для інноваційного відродження економіки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасна теорія управління на всіх рівнях – від конкретної фірми до мегарівня – передбачає розроблення стратегій, що вміщують постановку довгострокових цілей розвитку та конкретних етапів їх досягнення. Фінансова криза та Велика рецесія призвели до активного використання нової індустріалізації, реіндустріалізації як пріоритетів стратегічного розвитку країн із високим рівнем доходу, що закладено в їхніх програмних документах [7; 8].

Хоча сучасна економіка й починає набувати нових рис, саме індустріальний базис продовжує залишатися фундаментальною матеріальною основою розвитку високотехнологічних процесів, таких, наприклад, піонерних інновацій,

як новітні інформаційні системи, 3D-технології, біотехнології та нанотехнології.

Сучасні світові орієнтири розвитку США з програмою реіндустріалізації економіки, ЄС у напрямі досягнення індустріального лідерства, навіть країни СНД розробляють стратегії індустріально-інноваційного розвитку. Свідченням цьому є представлені стратегічні програмні документи у цих країнах зі значними бюджетами витрат на їх реалізацію (табл. 1).

Однак сучасне уявлення про індустріалізацію у вітчизняній академічній науці базується на стереотипі сприйняття цього поняття під впливом цілої епохи переходу від аграрного типу суспільства до індустріального, етапу екстенсивного розвитку з метою перманентного нарощення обсягів виробництва продукції. Тому такі поняття, як «нова індустріалізація» та «реіндустріалізація» сприймаються у вигляді відновлення традиційних капіталомістких та енергомістких виробництв із низьким рівнем доданої вартості.

Індустріалізація у сучасному світовому масштабі, у період розгортання четвертої промислової революції, в основі якої принципово нові технології не лише виробництва, а й організації бізнесу, відображає рух суспільства в напрямі інформаційної економіки, що стає можливим унаслідок саме успіхів розвитку промисловості, рівень продуктивності якої дає

Таблиця 1

Сучасні світові орієнтири розвитку економіки

Стратегічні програмні документи	Зміст заходів
Довгострокова стратегія розвитку (The American Recovery and Reinvestment Act), США	Основні напрями: стимулювання економічної активності, створення 3,5 млн робочих місць; реіндустріалізація та повернення вивезених за кордон виробництв; нарощення обсягів вкладення у перспективні дослідження, орієнтовані на експорт високотехнологічної продукції; використання у виробництві нових технологій; досягнення повної незалежності від експорту вуглеводнів («сланцева революція»). Загальна вартість «плану Обама» становить \$ 831 млрд на період 2009–2019 рр., у середньому \$83 млрд на рік. За курсом НБУ у квітні 2019 р. 27,02 грн/дол. США, в середньому це становить 203,9 млрд грн на рік).
Стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу на період до 2020 р. («Європа 2020: Стратегія інтелектуального, стійкого та інклюзивного росту»). «ГОРИЗОНТ 2020» – Рамкова програма з досліджень та інновацій у 2014–2020 рр. (ЄС)	Напрями: зайнятість (створення нових робочих місць); дослідження та інновації; зміни клімату та енергетика; освіта; індустріальна політика, спрямована на глобалізацію; боротьба з бідністю. Основні пріоритети «ГОРИЗОНТ 2020» із загальним бюджетом близько 80 млрд євро, розрахована на 2014–2020 рр. (у середньому 11,4 млрд євро на рік. За курсом НБУ у квітні 2019 р. 30,32 грн/євро, у середньому це становить 43,3 млрд грн на рік): 1) генерування передових знань для укріплення ЄС серед провідних наукових держав; 2) досягнення індустріального лідерства і підтримка бізнесу; 3) розв'язання соціальних проблем шляхом виконання всіх стадій інноваційного ланцюга – від отримання результатів дослідження до їх комерціалізації та виводу на ринок (технологічні та соціальні інновації).
Стратегічний план розвитку Республіки Казахстан до 2020 р.: Державна програма з форсованого індустріально-інноваційного розвитку Республіки Казахстан на 2010–2014 рр., Стратегія індустріально-інноваційного розвитку Республіки Казахстан на 2015–2019 рр. (країни СНД)	Досягнення стійкого розвитку країни шляхом диверсифікації галузей економіки та відходу від сировинного спрямування розвитку. Виробництво конкурентоспроможних та експортоорієнтованих товарів, робіт та послуг в переробній промисловості та сфері послуг. Загальний обсяг бюджетних витрат на програму впродовж 2015–2019 рр. становить 643 909,6 млн тенге (за курсом 1 грн= 0,072 тенге, 8,9 млрд грн у середньому на рік)

Джерело: складено автором за [7–9]

змогу задовольняти матеріальні потреби суспільства на високому рівні та вивільняє значні ресурси для розвитку інших сфер його життєдіяльності. Саме такий розвиток було запропоновано визначати як інноваційно-індустріальний [10, с. 17] та перспективний для України.

Інноваційно-індустріальний розвиток економіки акцентує на перманентному впровадженні вітчизняних розробок у виробництво та отриманні інноваційної продукції, яка може забезпечити імпортозаміщення, створення сучасних продуктів, що спроможні конкурувати на зовнішніх ринках.

Значний прорив у технологіях та інформаційній сфері спонукає Україну орієнтуватися на нові джерела конкурентних переваг та створювати їх. Сучасний етап розвитку пов'язаний з обґрунтованим вибором належного місця серед складників динамічних порівняльних переваг науково-технічними досягненнями на всіх стадіях життєвого циклу продукту, починаючи від створення товару або послуги і закінчуючи подальшою утилізацією. А це вимагає збільшення обсягів фінансування, розширення джерел фінансування та доступу до них усіх учасників інноваційного процесу, особливо з індустріальних позицій. До того ж у результаті встановленої Н. Решером залежності для збільшення у два рази кількості винаходів за певний проміжок часу необхідно задіяти за цей же проміжок у 100 разів більше ресурсів. Відповідно, для одержання у три рази більше винаходів необхідно витратити у 1 000 разів більше ресурсів. З огляду на це, конкурентоспроможність національної економіки дедалі більше залежить не лише від конкретного виробника продукції, а й від спроможності національного середовища та його учасників супроводжувати й використовувати нові продукти. Різко зростає вимога до цілісності такого середовища, кваліфікованості, платоспроможності його учасників, що визначає економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку.

Проте, здійснюючи політику регулювання і стимулювання інноваційного розвитку, держава змушена постійно вирішувати проблему балансу розподілу суспільних ресурсів. Традиційна дилема суспільного вибору щодо встановлення співвідношення між виробництвом продукції споживчого і виробничого призначення доповнюється ще одним ключовим елементом – наукою. І, як свідчить практика останніх років, вибір здебільшого здійснюється не на користь науки. Вкладаючи кошти у стимулювання споживчого попиту, суспільство відволікає їх від інвестиційного й інноваційного напрямів. Рішення про концентрацію коштів на реалізації інноваційних проектів, своєю чергою, призводить до відносного зменшення обсягів споживання та поточного виробництва й інвестування.

Для оцінювання обсягів витрачених фінансових ресурсів та виявлення можливих резервів для їх концентрації на наукомістких видах

діяльності у табл. 2 подано результати агрегування коштів з усіх наявних джерел, які спрямовувалися на інноваційні, інвестиційні, науково-технічні цілі.

Як свідчать наведені дані, обсяг ресурсу в середньому за рік становить 301,4 млрд грн, тобто понад 10 млрд дол. США на рік. Звичайно, що такий обсяг фінансових ресурсів недостатній для одномоментного подолання відставання, накопиченого впродовж понад 25-ти років. Разом із тим обсяг фінансових ресурсів співставний із бюджетами країн-лідерів, які виділяться на подібні цілі, та підтверджує реальну можливість для інвестиційного забезпечення відродження економіки на інноваційно-індустріальних засадах. Так, для порівняння: програма Республіки Казахстан на 2015–2019 рр. передбачає щорічне фінансування на рівні 8,9 млрд грн, програма ЄС – 43,3 млрд грн на рік, програма реіндустріалізації в США – 203,9 млрд грн на рік (табл. 1).

Таким чином, варто наголосити, що основною причиною поглиблення технологічного відставання національної економіки є не стільки недостатність ресурсів, на чому наголошує переважна більшість дослідників, зокрема в публікаціях останніх років [12, с. 33], скільки відсутність цілісності в механізмі їх використання, що не дає змоги отримувати загально-економічний ефект. Це, своєю чергою, акцентує увагу на підвищенні результативності розподілу та перерозподілу наявних ресурсів, а не лише їх нарощення. Тим самим забезпечення інноваційно-індустріального розвитку необхідним обсягом ресурсів повинне реалізовуватися через комплекс заходів, спрямованих на залучення та освоєння інвестиційних ресурсів шляхом мобілізації, перерозподілу та концентрації приватних і державних інвестицій на стимулювання попиту на вітчизняні розробки й широкомасштабне технологічне оновлення промисловості, створення умов для залучення іноземного капіталу у високотехнологічні види промислової діяльності.

У цьому контексті слід погодитися з думкою М.І. Крупки, що за рахунок централізованих фінансових ресурсів доцільно фінансувати лише життєво важливі для країни інноваційні проекти [13, с. 396].

Країни, які здійснювали успішне фінансування інноваційних змін, використовують досить великий арсенал засобів забезпечення накопичення і розміщення капіталу для стратегічних інтересів країни. Завдяки цьому світова практика нагромадила різноманітні прийоми заохочення довгострокового вкладення капіталу. Серед них – послаблення податкового тиску на установи, що здійснюють технологічні зміни як носії попиту на інноваційну продукцію, надання їм пільг і встановлення квот для організацій науково-технологічної сфери, які розподіляються із забезпеченням їх безвідсоткового погашення, широке застосування нетрадиційних методів інвестування.

Таблиця 2

Потенціал інвестиційного забезпечення інноваційно-індустріальних процесів в Україні

Джерело	2010	2013	2015*	2017*
Банківська система (кредити, надані банками), млн грн, у т. ч.:				
інноваційна діяльність	626,11	630,20	113,74	594,46
капітальні інвестиції	23 336,20	40 878,30	18299,5	21826,9
Бюджетне фінансування, млн грн, у т. ч.:				
інноваційна діяльність	93,59	184,50	94,91	323,19
науково-технічна діяльність	3 799,27	4 847,45	3 915,36	4 896,37
капітальні інвестиції	17 319,90	13 717,00	18 537,7	52 500,5
Власні кошти підприємств, млн грн, в т. ч.:				
інноваційна діяльність	4 806,25	7 097,18	13 501,31	7 977,20
науково-технічна діяльність	2 833,21	3 773,17	4 782,15	5 078,95
капітальні інвестиції	114 963,60	170 675,60	169 257,9	288 644,2
Іноземні інвестори, млн грн, у т. ч.:				
інноваційна діяльність	2 411,40	1 253,19	58,63	107,77
науково-технічна діяльність	2 315,86	2 411,50	2 077,57	3 262,84
капітальні інвестиції	4 067,70	4 881,20	7 834,8	5 667,1
Інші джерела, млн грн, у т. ч.:				
інноваційна діяльність	108,14	397,55	45,08	114,92
науково-технічна діяльність	47,55	128,94	150,1	141,13
капітальні інвестиції	29 373,20	37 575,90	37 224,4	44 174,0
Всього	206 101,98	288 451,68	275 893,15	435 309,53

*Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Джерело: складено автором за [12]

Формою фінансового забезпечення на терені інноваційно-індустріального розвитку може розглядатися державне замовлення на розробки. Для уникнення недофінансування з бюджету виконаних державних замовлень доцільно передбачити змішане фінансування і вчасне оформлення отриманих результатів, проведених на замовлення ДіР як об'єктів інтелектуальної власності. Це суттєво б зменшило і саму ціну розробки, оскільки підвищило б зацікавленість у результатах із боку замовника.

Таким чином, стимулювання реалізації проектів, орієнтованих на інноваційно-індустріальний розвиток, підготовлених приватними бізнес-структурами, можливо здійснювати з використанням таких першочергових інструментів та заходів селективної підтримки промислового виробництва: 1) державне замовлення на імпортозаміщувальну продукцію та регулювання імпорту промислової продукції; 2) державно-приватне партнерство; 3) спільне фінансування проектів за умови, що не менше 70% покриватиметься власними коштами приватного ініціатора, а 30% може фінансуватися за рахунок пільгового кредитування; 4) пільгове кредитування на придбання принципово нових технологій та інноваційної продукції; 5) відновлення податкових стимулів та заохочень для інноваційно-активних підприємств.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Необхідність досягнення достатнього рівня конкурентоспроможності національних товаро-

робників зумовлює підвищення ефективності зосередження вітчизняних інвестиційних ресурсів та їх цілеспрямованого перерозподілу для вирішення нагальних проблем розвитку національної економіки. Мобілізація внутрішніх джерел інвестування дедалі більше стає необхідною умовою подолання технологічного відставання від високорозвинених країн. Це дає підстави для висновку, що пошук резервів фінансового забезпечення інноваційно-індустріального розвитку є важливим напрямом щодо виявлення перспектив економічного розвитку національного господарства. Агрегування наявних джерел дає змогу констатувати не лише їх наявність як потенціалу інвестиційного забезпечення інноваційно-індустріальних процесів, а й співставність із бюджетами країн-лідерів, які виділяться на подібні цілі. Своєю чергою, такий висновок дає підстави стверджувати про важливість зміни пріоритетів у фінансуванні, що полягає у концентрації ресурсів на стратегічно важливих для національної економіки напрямках розвитку та запровадженні заходів щодо стимулювання попиту на інноваційну продукцію.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. World Development Indicators. URL: <http://wdi.worldbank.org/tables> (дата звернення: 27.03.2019).
2. Бляхман Л.С. Новая индустриализация: сущность, политико-экономические основы, социально-экономические предпосылки и сопровождение. *Проблемы современной экономики*. 2013. № 4 (48). С. 44–53.

3. Єщенко П.С. Економічне зростання без розвитку: причини і шляхи інноваційного перетворення економіки. *Економіка України*. 2013. № 10. С. 4–20.
4. Затонацька Т.Г. Деякі аспекти фінансового стимулювання інноваційних підприємств в Україні. *Фінанси України*. 2014. № 6 (223). С. 19–29.
5. Захарін С.В. Формування стратегічних орієнтирів інвестиційного розвитку регіонів. *Науковий вісник Полісся*. 2016. Вип. 2. С. 56–60.
6. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / відп. ред. Ю.В. Кіндзерський. Київ : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. 408 с.
7. Estimated Impact of the American Recovery and Reinvestment Act on Employment and Economic Output from October 2011 Through December 2011. A CBO Report. Congressional Budget Office. February 2012. Retrieved February 19, 2017. URL : <http://www.cbo.gov/sites/default/files/cbofiles/attachments/02-22-ARRA.pdf> (дата звернення: 24.03.2019).
8. Europe 2020. Priorities. European Commission. URL : https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en (дата звернення: 24.03.2019).
9. Об утверждении Государственной программы индустриально-инновационного развития Республики Казахстан на 2015–2019 годы и о внесении дополнения в Указ Президента Республики Казахстан от 19 марта 2010 года № 957 «Об утверждении Перечня государственных программ» : Указ Президента Республики Казахстан от 1 августа 2014 г. № 874. URL : <http://www.erasmusplus.kz/attachments/article/156/ГПИИР.pdf> (дата звернення: 25.03.2019).
10. Дука А.П. Інноваційна індустріалізація національної економіки : монографія. Київ : ВАДЕКС, 2014. 423 с.
11. Статистична інформація. *Державна служба статистики України* : веб-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 27.03.2019).
12. Яковлев А.І. Аналіз стану інноваційної діяльності в Україні та шляхи його поліпшення. *Наука та наукознавство*. 2018. № 2 (100). С. 29–44.
13. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. 608 с.
- [Economic growth without development: causes and ways of innovative transformation of the economy]. *Ekonomika Ukrainy*. Vol. 10. pp. 4–20.
4. Zatonatska T.G. (2014). Dejaki aspekty fiskal'noho stymuljuvannja innovacijnyx pidpryjemstv v Ukrajinі [Some aspects of fiscal stimulation of innovative enterprises in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*. Vol. 6 (223). pp. 19–29.
5. Zaxarin S.V. (2016). Formuvannja stratehichnykh orijentyriv investytsiinoho rozvytku rehioniv [Formation of strategic guidelines for investment development of regions]. *Naukovyi visnyk Polissia*. Vol. 2. pp. 56–60.
6. Kindzerskyi U.V. (ed.) (2007). *Promyslovyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy strukturno-innovatsiinykh transformatsii*. [Industrial potential of Ukraine : problems and perspectives of structural and innovation transformations]. Kyiv : Ін-т економіки та прогнозування НАН України. (in Ukrainian)
7. Estimated Impact of the American Recovery and Reinvestment Act on Employment and Economic Output from October 2011 Through December 2011. A CBO Report. Congressional Budget Office. February 2012. Retrieved February 19, 2017. Available at: <http://www.cbo.gov/sites/default/files/cbofiles/attachments/02-22-ARRA.pdf> (accessed 24.03.2019)
8. Europe 2020. Priorities. European Commission. Available at: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en (accessed 24.03.2019)
9. Ob utverzhdenii Gosudarstvennoy programmy industrial'no-innovatsionnogo razvitiya Respubliki Kazakhstan na 2015–2019 gody i o vnesenii dopolneniya v Ukaz Prezidenta Respubliki Kazakhstan ot 19 marta 2010 goda № 957 "Ob utverzhdenii Perechnya gosudarstvennykh program" : Ukaz Prezidenta Respubliki Kazakhstan ot 1 avgusta 2014 goda № 874 [On approval of the State program of industrial-innovative development of the Republic of Kazakhstan for 2015–2019 and on amending the Decree of the President of the Republic of Kazakhstan dated March 19, 2010 No. 957 "On approval of the List of state programs" : Decree of the President of the Republic of Kazakhstan dated August 1, 2014 No. 874]. Available at: <http://www.erasmusplus.kz/attachments/article/156/ГПИИР.pdf> (accessed 25.03.2019)
10. Duka A.P. (2014). *Innovatsiina industrializatsiia natsionalnoi ekonomiky* [Innovative industrialization of the national economy]. Kyiv. VADEX (in Ukrainian)
11. Statystychna informatsiia. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 27.03.2019)
12. Yakovlev A.I. (2018). Analiz stanu innovatsiinoi diialnosti v Ukraini ta shliakhy yoho polipshennia [Analysis of the state of innovation activity in Ukraine and ways to improve it]. *Nauka ta naukoznastvo*. Vol. 2 (100). pp. 29–44.
13. Krupka M. I. (2001). *Finansovo-kredytnyi mekhanizm innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy* [Financial-credit mechanism of innovative development of Ukrainian economy]. Lviv: Vydavnychi Tsentр Lvivskoho natsionalnogo universytetu imeni Ivana Franka. (in Ukrainian)

REFERENCES:

1. World Development Indicators. Available at: <http://wdi.worldbank.org/tables> (accessed 27.03.2019)
2. Blyakhman L.S. (2013). Novaya industrializaciya: sushhnost', politiko-ekonomicheskie osnovy, sotsyal'no-ekonomicheskie predposylki i soprovozhdenie [New industrialization: essence, political – economic foundations, social – economic prerequisites and support]. *Problemy sovremennoj ekonomiki*. Vol. 4 (48). p. 44.
3. Yeshchenko P. S. (2013). Ekonomichne zrostannia bez rozvytku: prychny i shliakhy innovatsiinoho peretvorennia ekonomiky